**Hukuk Bölümü 2008/419 E., 2009/158 K.**

**"İçtihat Metni"**

1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu'nun 23. maddesine aykırılıktan dolayı, aynı Kanunun 36. maddesinin (h) bendi uyarınca davacı adına, 19.01.2006 gün ve 008856 sayılı işlem ile idari para cezası kesilmiştir.

Davacı, söz konusu işlemin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

İSTANBUL 2. İDARE MAHKEMESİ; 27.01.2006 gün ve E: 2006/171, K:2006/134 sayı ile, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 2., 3., 16., 19., 27., Geçici 2. ve Geçici 3. maddelerinden bahisle, Kanunun yürürlük tarihi olan 01.06.2005 tarihinden sonra açılacak tüm idari para cezalarına ilişkin davalarda Kabahatler Kanunu'nun uygulanacağının açıkça hüküm altına alınmış olduğu; bu durumda, dava tarihi İtibariyle artık Kabahatler Kanunu kapsamında olan ve idari para cezası verilmesine ilişkin olan uyuşmazlığın görüm ve çözümünün yukarıda yer verilen hükümler uyarınca adli yargı mercilerinin görev alanında bulunduğu gerekçesiyle, davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usul Yasasının 15/1-a maddesi uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı, bu kez, aynı istemle adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

KADIKÖY 3.SULH CEZA MAHKEMESİ; 09.01.2007 gün ve E:2006/184, K:2007/2 sayı ile, 01.06.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3.maddesi ile tüm kabahat oluşturan eylemler bakımından anılan Kanun'un uygulanacağı hüküm altına alınmış iken, bu maddenin Anayasa Mahkemesi'nin 01.03.2006 tarih, E:2005/108, K:2006/35 s.(22 Temmuz 2006 günlü R.Gazetede yayınlanmış) kararı iptal edildiği; 19.12.2006 günü yürürlüğe giren 5560 sayılı Kanun'un 31. maddesi ile yapılan değişiklik sonucu artık 5326 sayılı Kanununun idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanabileceği; 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu gereği ilgili kurum/birim tarafından verilen idari yaptırım kararlarına karşı itirazın idari yargı mercilerine yapılacağının açıkça Kanun'da belirtilmiş olduğu, 5326 sayılı Kanunun 28. maddesinin 1. ve 8. fıkralarının :

"( 1 ) Başvuru üzerine mahkemece yapılan ön inceleme sonucunda;

b) .... başvuru konusu idari yaptırım kararının sulh ceza mahkemesinde incelenebilecek kararlardan olmadığının ..... anlaşılması halinde, bu nedenlerle başvurunun reddine,

c) (a) ve (b) bentlerinde sayılan nedenlerin bulunmaması halinde başvurunun usulden kabulüne.

(8) Mahkeme, son karar olarak idari yaptırım kararının;

a) Hukuka uygun olması nedeniyle, "başvurunun reddine".

b) Hukuka aykırı olması nedeniyle, "idari yaptırım kararının kaldırılmasına" Karar verileceği şeklinde olduğu; Mahkemelerince, başvuru tarihi itibariyle 5326 sayılı Kanunun 3. maddesinin yürürlükte olması nedeniyle 28. maddeye göre inceleme yapılıp red nedenleri bulunmadığından usulden kabule karar verildiği; her ne kadar başvuru usulden kabul edilmiş ise de, Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararı ve yeni kanuni düzenleme karşısında artık idari yaptırım kararının sulh ceza mahkemesinde incelenemeyeceği; bu durumda, işin esasına girilip sonuçlandırma imkanı olmadığından Kanun'un 28/8 maddesi uyarınca "başvurunun (esastan) reddine" veya "idari yaptırım kararının kaldırılmasına" dair karar verilemeyeceğinin düşünülmekte olduğu; genel bir kanun olan 5271 sayılı CMK.'nun mahkemelerin görevinin kanunla belirleneceğine dair 3. maddesi dikkate alındığında, görev hususunda mahkemelerinin başlangıçta başvuruyu usulden kabulünün kazanılmış bir hak doğurmayacağı ve idari yaptırımın dayanağı kanunda idari yargının görevli bulunduğunun açıkça belirtilmiş olması karşısında, işin esası da artık incelenip sonuçlandırılamayacağından, başvurunun usulden reddine karar verilmesi gerektiği kanaatine varıldığı; başvuruya konu işlemi düzenleyen 1380 sayılı Su Ürünleri Kanununda, idari yaptırım kararına karşı itirazın idare mahkemesine yapılacağının açıkça belirtilmesi ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanunla değişik 3.maddesi hükmü dikkate alındığında idari yaptırım kararının sulh ceza mahkemesinde incelenebilecek nitelikte olmadığı gerekçesiyle başvurunun görev yönünden usulden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı tarafından bu aşamada bir kez daha idari yargı yerine başvuru yapılmış ise de, İstanbul 2. İdare Mahkemesi; 17.04.2008 gün ve E:2008/473, K:2008/690 sayı ile, idari ve adli yargı yerlerince verilen kesinleşmiş görevsizlik kararlarının bulunması durumunda konunun taraflardan birinin en son görevsizlik kararını veren mahkemeden istemde bulunması üzerine Uyuşmazlık Mahkemesi tarafından çözüleceği; dava dosyasının incelenmesinden dava konusu işlemle ilgili olarak son görevsizlik kararını veren Kadıköy 3. Sulh Ceza Mahkemesinin kararının kesinleşmesi üzerine bu mahkemeden olumsuz görev uyuşmazlığı çıkarma talebinde bulunulmadan, doğrudan Mahkemeleri kaydına giren dilekçe ile iş bu davanın açıldığı; bu durumda, Mahkemelerinin 27.01.2006 gün ve E.2006/171, K.2006/134 sayılı görev ret kararı Uyuşmazlık Mahkemesi tarafından kaldırılmadıkça, tarafları, konusu ve sebebi aynı olan, mükerrer nitelikteki iş bu davanın esasının incelenebilmesi ve karara bağlanabilmesinin mümkün bulunmadığı gerekçesiyle davanın incelenmeksizin reddine karar vermiştir.

Sonuçta, davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Kadıköy 3.Sulh Ceza Mahkemesince, görevli mahkemenin belirlenmesi amacıyla dava dosyası Mahkememize gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, Turan KARAKAYA, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 01.06.2009 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği..." açıkça belirtilmiştir. Bu durum gözetildiğinde, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dosyasının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece, Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II- ESASIN İNCELENMESİ : Raportör- Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu'nun 23. maddesinin ihlal edildiğinden bahisle, 36. maddesinin (h) bendi uyarınca verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

22.3.1971 tarih ve 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu'nun "Şümul" başlıklı 1.maddesinde, "Bu Kanun su ürünlerinin korunması, istihsali ve kontrolüne dair hususları ihtiva eder." denilmiş, "Genel yasaklar, tahdit ve mükellefiyetler" başlıklı 23. maddesinde; "a) Su ürünleri istihsalinde kullanılan istihsal vasıtalarının haiz olmaları gereken asgari vasıf ve şartlar ile bunların kullanma usul ve esasları; / b) (Değişik birinci fıkra: 22/7/2003 - 4950/3 md.) Sağlık, memleket ekonomisi, seyrüsefer, teknik ve bilimsel yönlerden bölgeler, mevsimler, zamanlar, su ürünleri cinsleri, çeşitleri, ağırlık, irilik, büyüklük gibi vasıflar bakımından konulacak yasak, sınırlama ve yükümlülükler yönetmelikle düzenlenir" hükmüne yer verilmiş; "Cezalar" başlıklı 36. maddesinde, bu Kanundaki ve bu Kanuna göre çıkarılacak yönetmeliklerdeki yasak, sınırlama ve yükümlülüklere aykırı hareket edenlere verilecek cezalar gösterilmiş, maddenin birinci fıkrasının (h) bendinde, 23 üncü maddenin (a) bendi ile (b) bendinin birinci fıkrasına göre çıkarılan yönetmelik hükümlerine aykırı hareket edenlere, beşyüz milyon lira idarî para cezası verileceği, istihsal olunan su ürünleri zapt ve mahkemece müsadere edileceği; aykırılığın gırgır ağları ile avlanan balıkçı gemileri kullanılarak yapılması halinde, bu gemilerin sahip veya donatanlarına cezanın iki misli olarak uygulanacağı, suçta kullanılan gemiler ile gerçek ve tüzel kişilerin ruhsat tezkerelerinin; suçun ilk defa işlenmesi halinde bir ay, ikinci defa işlenmesi halinde üç ay süre ile geri alınacağı, tekrarlanması halinde iptal edileceği; aykırılığın bu Kanuna istinaden bölgeler, mevsimler ve zamanlar bakımından konulacak düzenlemelere uyulmayarak işlenmesi halinde, gemiler haricindeki istihsal vasıtalarının da zapt ve mahkemece müsadere edileceği; 23 üncü maddenin (b) bendinin ikinci fıkrasına göre çıkarılan yönetmelik hükümlerine aykırı hareket edenlere bir milyar lira idarî para cezası verileceği; Ek Madde 3'te ise, bu Kanunun 36 ncı maddesinde yer alan idarî para cezalarının kimler tarafından kesileceği belirtildikten sonra, "Cezalar 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edilir. İdarî para cezalarına karşı cezanın tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idare tarafından verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz, zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinden inceleme yapılarak karara bağlanır. İtiraz üzerine verilen karar kesindir" hükmüne yer verilmiştir.

1380 sayılı Yasa'nın Ek 3. maddesinde yer alan düzenleme karşısında, para cezalarına karşı yapılacak itirazların görüm ve çözümünde idari yargı yerlerinin görevli olacağının kabulü gerekir.

1.6.2005 tarihinde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun yürürlüğe girmesi üzerine Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nce, sözü edilen Kanunun diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımlar ile bunlara karşı yapılacak itirazlara ilişkin görev hükümleri üzerindeki etkisinin incelenmesi sonucunda: diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımın, dayanağı olan yasanın amacı dikkate alınarak; Kabahatler Kanunu'nun 1., 2., 16. ve 19. maddelerinde belirtilen koşulları taşıması, 27. maddenin (1) numaralı bendinde belirtilen idari yaptırımlardan olması halinde, idari para cezaları ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin olanlarına karşı 1.6.2005 tarihinden sonra yapılacak itirazlarda sulh ceza mahkemelerinin genel görevli kılındığına ve bu nedenle doğan görev uyuşmazlıklarında adli yargı yerinin görevli bulunduğuna karar verilmiştir.

Daha sonra, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Genel kanun niteliği" başlıklı 3. maddesi, Anayasa Mahkemesi'nin 1.3.2006 gün ve E:2005/108, K:2006/35 sayılı kararıyla iptal edilmiş ve gerekçeli kararı 22.7.2006 gün ve 26236 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış ve iptal hükmünün, kararın Resmi Gazetede yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiş; yasama organı tarafından iptal hükmü doğrultusunda yasal düzenleme yapılmaması sürecinde, anılan madde hükmünün yürürlükte bulunduğu düşüncesiyle, aynı doğrultuda karar verilmeye devam edilmiş; yasama organı tarafından, Anayasa Mahkemesi'nce verilen altı aylık süre içinde iptal hükmü doğrultusunda yasal düzenleme yapılması halinde ise, işaret edilen yargı yerinin yeni düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren görevli olacağı belirtilmiştir.

Son olarak, 30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesini değiştiren 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesinde "(1) Bu Kanunun;

a) İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idari para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır" denilmiştir.

19.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, idari para cezasına ilişkin görevli mahkemeyi belirleyen yasa kuralı değiştirilmiş ve yeni düzenleme 19.12.2006 tarihi itibariyle yürürlüğe girmiş olduğuna göre, görev kuralının geçmişe etkili olacağı yolundaki genel hukuk ilkesi

karşısında, 1380 sayılı Kanun'un 23. maddesine aykırılıktan dolayı aynı Kanunun 36. maddesi uyarınca verilen idari para cezasına karşı yapılan itirazın görüm ve çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu kuşkusuzdur.

Açıklanan nedenlerle, İdare Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ: Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle İstanbul 2. İdare Mahkemesince verilen 27.01.2006 gün ve E: 2006/171, K:2006/134 D.İş sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 01.06.2009 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.